

ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ: СИНТЕЗ ДЕРЖАВНОГО ТА ПРИВАТНОГО ФІНАНСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Із розвитком фінансової системи як за кількістю учасників в різних формах прояву їх економічної активності, так і за варіативністю інструментів фінансового ринку, питання виконання чинних норм економічної поведінки за зростаючої конкуренції набувають кожного фінансового року все більшої актуальності. Кризові процеси доводять неефективність державного та ринкового регулювання, в особливості процесів інноваційного розвитку. Для подальшої еволюції економіки процес регулювання є недостатнім. Останні кризи, зокрема економічні й фінансові, дозволили виявити такі напрямки нарощування ризиків, які стримують інноваційні процеси:

надмірний оптимізм глобального економічного зростання та низьких відсоткових ставок;

інтенсифікація глобалізаційних процесів;

посилення дії ризиків, взаємозв'язків та взаємовпливів між фінансовими інститутами;

велика кількість саме фінансових інновацій на фінансовому ринку, збільшення яких веде до зростання ризиків;

проциклічність фінансової системи, що породжує значні коливання фінансової активності суб'єктів ринку [2, 3, 7].

Розв'язком проблеми фінансування інновацій в Україні є поєднання державного і приватного фінансування (табл. 1).

Таблиця 1

Національні можливості інноваційного розвитку економіки України [1, 4-6, 8-9, власні обрахунки]

Рік	ННІ ¹ (max=10000)	Номінальні доходи населення відносно ВВП	Валютні резерви відносно ВВП	Глобальний індекс інновацій (max=100)	Індекс розвитку людського потенціалу (max=1)	Індекс глобальної конкуренто- спроможності (max=5,67)	Індекс фінансового розвитку (max=7)
2012	5736	0,103	0,139	36,100	0,740	4,140	2,560
2011	5994	0,096	0,192	35,010	0,737	4	2,620
2010	5714	0,102	0,253	30,600	0,733	3,900	2,750
2009	5590	0,098	0,226	27,700	0,796	3,950	2,710
2008	5844	0,089	0,176		Н/о	4,090	2,730
2007	5978	0,086	0,228	-	0,732	3,980	-
2006	5988	0,087	0,207	-	0,786	3,890	-
2005	6124	0,086	0,225	-	0,718	3,300	-
2004	6110	0,079	0,149	-	Н/о	3,270	-
2003	6136	0,081	0,139	-	0,673	-	-

Дані таблиці дають підстави стверджувати, що саме у не фінансових корпорацій та фізичних осіб є найкращі можливості для фінансування інноваційного розвитку. Тим не менш «правило інноваційної воронки» передбачає пріоритетність комерційного фінансування на початковому етапі розвитку одиниці інновації («ангели-інвестори», приватні інвестори і т.д.) та державного – за набуття нею масовості та прибутковості. Але все це не матиме сенсу у разі відсутності додаткового продукту, який

¹ Індекс Герфіндаля-Хіршмана обчислюється на основі даних рахунків інституційних секторів економіки України за відповідні роки

формуватиметься за результатами інтелектуальної та фізичної праці. Якісні та кількісні показники праці є важливими соціальними індикаторами розвитку економіки будь-якої країни і мають фінансове підґрунтя успішної реалізації. Втім щорічні програми і плани розвитку не сприяють розв'язанню, а тільки поглиблюють проблеми продуктивності праці. Це пов'язано з тим, що додатковий продукт, навіть в економіці знань, продовжує визначатися кількістю прикладеної праці. Однак сучасна диверсифікація праці не завжди веде до виникнення додаткового продукту як результату продажу нового товару чи послуги, все частіше вона пов'язана з перерозподілом цього продукту. Відповідно вже недостатньо говорити про регулювання інноваційного розвитку – доцільно активно і швидко впроваджувати пруденційність. Сучасне розуміння пруденційного нагляду передбачає не тільки обов'язкове використання ризик-орієнтованого нагляду, але й необхідність дотримання правила «розсудливої людини» або «розумного інвестора». Таким чином, значущість фізичної особи-формульовальника додаткового продукту як кваліфікованого фахівця і економічно грамотного суб'єкта фінансового ринку щороку збільшується: за екстенсивності формування додаткового продукту спостерігається інтенсивність фінансових потоків та пруденційності. На шляху інноваційного розвитку еволюція економіки України можлива при дотриманні пруденційних принципів активізації та модернізації фінансової діяльності суб'єктів ринку. Пруденційність фінансового ринку України означатиме: для населення та бізнесу – зниження вартості фінансових послуг і більший доступ до них, підвищення рівня захисту прав споживачів фінансових послуг, забезпечення конкурентоспроможного середовища фінансової діяльності, підвищення рівня корпоративного управління, активізація фінансових потоків, більша інноваційна активність; для уряду – збільшення довіри суспільства до інноваційної політики, створення передумов для сталого економічного зростання, вироблення стратегічного бачення та створення умов для стабільного й прозорого розвитку фінансового сектору України [10].

Очікувані результати: зростання капіталізації суб'єктів фінансового ринку; підвищення фінансової стійкості суб'єктів фінансового ринку; зміна структури та якості активів; концентрація ринку.

1. *Aid for Trade Needs Assessment. Ukraine. Trade and Human Development / UNDP Regional Bureau for Europe and the Commonwealth of Independent States. - UNDP 2011. – p. 128 [Електронний ресурс]. – URL: unece.org/fileadmin/DAM/trade/ct/ct_2011/AfT_Ukraine_E.pdf* 2. *Jácome L.I. Protecting the whole / L.I. Jácome, E.W.Nier // Finance&Development. - March 2012. - P.30-33.* 3. *Merrouche O. What caused the global financial crisis? Evidence on the drivers of financial imbalances 1999-2007 / O.Merrouche, E.W.Nier. – International Monetary Fund. – Working Paper 10/265. – December 2010. – 64 p.* 4. *The Explanatory Note on 2013 HDR Composite Indices. Ukraine: HDI Values and Rank Changes in the 2013 Human Development [Електронний ресурс]. – URL: report.hdr.undp.org/sites/default/files/Country-Profiles/UKR.pdf* 5. *The Global Innovation Index 2009/10: report [Електронний ресурс]. – URL: insead.edu/facultyresearch/centres/elab/rightnav/documents/BOOK_INNOVATION.pdf* 6. *The Human Development Report 2013 [Електронний ресурс]. – URL: hdr.undp.org/sites/default/files/reports/14/hdr2013_en_complete.pdf* 7. *Unsal D.F. Capital flows and financial stability: monetary policy and macroprudential responses / D.F.Unsal // IMF Research Bulletin. – 2011. – V.12. – № 3. – P. 1, 4-5.* 8. *Исследование INSEAD: Глобальный индекс инноваций 2012 года. [Електронний ресурс] // Центр гуманитарных технологий. URL: gtmarket.ru/news/2012/07/06/4531* 9. *Офіційний сайт Всесвітнього економічного форуму: звіти [The Financial Development Reports 2009, 2011-2012; The Global Competitiveness Index 2002/2003, 2004/2005, 2005/2006, 2006, 2007, 2008–2009, 2009-2010, 2010–2011, 2011-2012, 2012-2013] [Електронний ресурс]. – URL: weforum.org/* 10. *Поправка О.Г. Макропруденційний нагляд та регулювання банківської діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: rusnauka.com/18_ADEN_2012/Economics/1_112747.doc.htm*